

عنوان مقاله:

شاخص مشارکت در زنجیره های ارزش جهانی ایران و کشورهای عضو شورای همکاری اسلامی

محل انتشار:

دوماهنامه بررسی های بازرگانی، دوره 21، شماره 121 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

پریسا یعقوبی منطری - دانشجوی دکتری اقتصاد، گروه اقتصاد - واحد تهران مرکزی - دانشگاه آزاد اسلامی - تهران، ایران

علی اکبر خسروی نژاد - استادیار، گروه اقتصاد - واحد تهران مرکزی - دانشگاه آزاد اسلامی - تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

علیرضا امینی - دانشیار، گروه اقتصاد - واحد تهران مرکزی - دانشگاه آزاد اسلامی - تهران، ایران.

سپهر قاضی نوری - دانشیار، گروه مدیریت فناوری اطلاعات - دانشکده مدیریت و اقتصاد - دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

با شکل گیری زنجیره های ارزش جهانی، فرصت هایی برای کشورها فراهم شد تا با مشارکت در زنجیره های ارزش جهانی مزایایی از جمله ارزش افزوده بالاتر در صادرات، افزایش صنعتی سازی و ایجاد اشتغال را برای کشور خود کسب نمایند. محاسبه مشارکت در زنجیره های ارزش جهانی در طی سالیان اخیر بسیار مورد توجه قرار گرفته و دو روش محاسبه برای آن پیشنهاد شده است. لذا محاسبه این شاخص در ایران و کشورهای سازمان همکاری اسلامی بر اساس داده های تجاری محصولات واسطه ای و تجربیات کشورهای موفق در مشارکت در این زنجیره ها طی سال های ۲۰۲۰-۲۰۰۸ از اهداف اصلی این مقاله است. نتایج نشان داد که از میان ۵۶ کشور اسلامی سه کشور مالزی، سنگاپور و اندونزی با شاخص مشارکت بالای ۰.۷۵. کشورهای با مشارکت بالا در زنجیره های ارزش جهانی هستند. کشورهای ترکیه و برونی دارالسلام با شاخص های ۰.۷۵ و ۰.۵۵. مشارکت متوسط در این زنجیره ها را دارند و کشور ایران با شاخص ۰.۳۸ در گروه مشارکت پایین قرار گرفته و رتبه نهم را در میان کشورهای اسلامی به خود اختصاص داده است. تجربه کشورهای مالزی و سنگاپور نشان داد که ضمن آن که این کشورها برنامه های حضور و تثبیت در زنجیره های ارزش جهانی را در سیاست های صنعتی خود دیده اند؛ گرایش به سمت پیچیدگی محصول و تولید محصولات با ارزش افزوده بالاتر و حمایت از سرمایه گذاری مستقیم خارجی و شرکای تجاری دو عامل مشترکی هستند که در این کشورها سبب موفقیت بیش از پیش در مشارکت در زنجیره های ارزش جهانی شده اند. لذا پیشنهاد می شود با توجه به اهمیت افزایش مشارکت ایران در زنجیره های ارزش جهانی در اسناد بالادستی کشور، ضمن اتخاذ سیاست صنعتی و تجاری مناسب جهت حضور و افزایش مشارکت در این زنجیره ها، حمایت از شرکت های کوچک و متوسط و سرمایه گذاری لازم جهت تولید محصولات پیچیده و با ارزش افزوده بیشتر را در برنامه های توسعه ای خود قرار داده و با بازنگری در قوانین و مقررات مربوط به سرمایه گذاری مستقیم خارجی فرصت حضور شرکای خارجی قدرتمند را در کشور تسهیل نماید.

کلمات کلیدی:

زنجیره ارزش جهانی / تجارت محصولات واسطه ای / کشورهای اسلامی / ایران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1854296>

